

Societat | | Actualitzat el 16/09/2022 a les 17:12

«Les novetats d'aquest curs són bones, però els temps i els recursos han estat massa ajustats»

Eulàlia Formiguera, sociòloga de l'Educació, reflexiona sobre els canvis que s'han introduït enguany a les aules i quins són els efectes que tindran en els alumnes i les famílies

Eulàlia Formiguera | Youtube / Fundació Bofill

El curs escolar 2022-2023 ha començat enguany amb un seguit de novetats importants, que han estat protagonistes des de fa mesos als mitjans de comunicació per l'estira-i-arrotonsa que han mantingut els sindicats de l'àmbit de l'educació amb el conseller **Josep González Cambray**. Uns mesos previs que han estat marcats per protestes i vagues, però que finalment ha començat en la data acordada i sense les aturades previstes el 5 i 7 de setembre.

[nointext]

Aquest acord, però, es pot considerar una "treva" per part dels sindicats d'Educació, que tot just han començat a veure complides algunes de les seves reivindicacions, que continuaran. De tot plegat n'hem parlat amb **Eulàlia Formiguera**, sociòloga de l'Educació nascuda a Sant Cugat, i que compta amb una llarga experiència en la gestió pública pel que fa a l'anàlisi i millora de les polítiques públiques com en el seu desenvolupament.

[intext1]

Amb ella analitzem els principals canvis introduïts en el **curs 2022-2023**, en les diverses etapes educatives, i quin impacte tindran en els alumnes i les seves famílies.

- Una de les qüestions més polèmiques ha estat l'avançament del calendari escolar. Quina valoració en fan?

- Tot i que ara encara és molt prematur per fer-ne un balanç, crec que, com s'ha anat dient, hem arribat a un punt de consens entre els més defensors i els més detractors de la mesura, i que s'ha d'esperar una mica perquè la idea és bona, però l'execució ha tingut les seves dificultats i no ha tingut, fins i tot, els recursos suficients per desplegar-la adequadament. En el cas d'infantil i primària han estat cinc dies, a secundària, tres, que s'han hagut de cobrir, de vegades, precipitadament i sense els recursos adequats. Potser en el cas d'infantil i primària ha estat excessiu fer tot un mes d'horari intensiu al matí i tardes de lleure educatiu.

[intext2]

- Tot i això, creu que pot funcionar, especialment de cara a mantenir-ho en el futur?

- Hi haurà coses que hauran funcionat, però per com s'ha executat i pel fet d'allargar tot el mes aquesta jornada intensiva potser ha estat massa. S'haurà de veure qui ha aprofitat i qui no aquestes tardes de lleure, si al final ha estat aquella població que ja les pot cobrir o costejar d'una altra manera amb els seus propis recursos, potser no haurem arribat allà on ens creïem que arribaríem. Quan hagi passat aquest mes podrem fer una valoració completa de com ha anat tot plegat en aquest cicle educatiu.

[intext3]

- Per què s'ha fet d'aquesta manera?

- L'horari establert pels centres públics i concertats col·lidia amb un dret laboral, ja que s'estaven posant moltes més hores de feina per al professorat, i s'havien d'equilibrar amb altres coses. Així, ara mateix en el sector públic es fa de 9 a 13h l'horari escolar, desplaçant mitja hora l'espai de menjador, i de 15.30 a 16.30h són les tardes de lleure educatiu. Això és així des que va començar el curs, el 5 de setembre, fins al 30 de setembre.

- A la secundària, en canvi, s'ha posat més el focus de les protestes en el nou currículum. Què ens en pot explicar?

- En aquest cas també és una qüestió on ha influït el temps: es tracta d'adaptar-se al que estableix la LOMLOE [Llei Orgànica de Modificació de la Llei Orgànica d'Educació; la Llei Celaá] que ja posava uns terminis molt fixats i molt concrets, i les queixes del professorat, aquí a Catalunya, és que els esborranys van arribar tardíssim, que se'ls va donar un espai de participació però que era inviable pel volum de documents que havien de passar pels equips directius, els claustres... Per tant, uns temps molt ajustats, que són els que van motivar les vagues del mes de juny. Gràcies als sindicats i aquestes vagues sí que es van flexibilitzar una mica les adaptacions, perquè sinó la LOMLOE deia que s'havien d'aplicar, ja aquest any, als cursos senars (1r i 3r d'ESO).

[noticiadiari]2/239297[/noticiadiari]

- En què consisteixen aquests canvis? Creu que seran positius, amb el temps adequat?

- És clar, com tot, els canvis no es fan d'avui per demà i per molt que ho agunti un paper, els canvis curriculars costen. Són anys d'adaptació a un nou enfocament de l'aprenentatge: per competències, manipulatiu, amb mirades més transversals sobre les matèries... no tan basat únicament en els continguts, no es farà tant una hora, una matèria sinó que es deixaran franges horàries per treballar-ne diverses en un mateix espai de temps... tot això implica organització, formació del professorat. I no es pot aplicar ràpidament en un sol curs.

- Una cosa positiva, i que pot ajudar a introduir tots aquests canvis, és la baixada de ràtios?

- Sí, totalment. De fet, parlem de "noves mirades", però de noves tenen poca cosa, perquè ja fa

anys que se'n parla i beuen de fonts pedagògiques de fa molts més anys, encara. També hem de tenir en compte la demografia, que ha entrat en un període de decreixement poblacional, i això ha ajudat a reduir les ràtios a l'etapa d'infantil i primària. Això és una reivindicació històrica i s'està notant, perquè impacta molt positivament, ja no només en els canvis sinó en la qualitat educativa en general. A secundària, però, tot i que sí que s'han aplicat aquests canvis no hi ha hagut baixada de ràtios, s'ha congelat en 30 alumnes per aula. A 13 i 14 s'ha aconseguit que hi hagi 20 o 22 alumnes per aula excepte en casos puntuals.

Escola de Sant Cugat del Vallès. Foto: Aj. Sant Cugat

- Parlem de les escoles bressol. Aquest és el primer any que s'ha establert la gratuïtat a l'I2, com ho veu? Creu que s'hauria d'aplicar a tota l'etapa infantil, o més aviat apostar per allargar els permisos de maternitat i paternitat?

- Penso que són polítiques que sumen, que són complementàries l'una amb l'altra. En l'etapa 0-1, crec que s'hauria d'apostar perquè les mares, els pares, les famílies en general puguin estar amb els seus fills i filles, encara molt petits, per tot el que això els aporta a uns i altres. Però a partir de l'any o dels dos anys, el que expressen molts experts és que poder assegurar una escolarització àmplia - no del 100% dels nens i nenes, però sí generosa - i universal, tot i que no sigui obligatòria, impacta molt positivament en segons quins contextos socials i familiars.

De vegades, l'estimulació precoç o el llenguatge s'adquireixen en aquests primers anys de vida i, per tant, els entorns afavoridors o amb bona socialització, estímuls, etc., poden ser molt positius en segons quins contextos. Crec que s'hauria d'anar avançant en paral·lel entre les dues mesures: que la conciliació permeti permisos de molt més llarga durada i que permeti el retorn al món laboral, sobretot de les dones, amb garanties; però també apostar per aquesta universalització del

0-3, perquè impacta molt positivament i fa que, després, les diferències que s'aprecien ja amb 3 anys no siguin tantes.

- Posa molt el focus en el context social o familiar. A què es refereix?

- Als 3 o 4 anys es comencen a notar diferències en l'aprenentatge entre els nens que han estat escolaritzats i els que no, però això no impacta igual segons l'entorn socioeconòmic dels nens i nenes. Hi pot haver nens que no han estat escolaritzats, però que han tingut molts estímuls, molta gent que els ha cuidat correctament... però hi ha altres casos en què no pot ser així, pel context familiar, i per això està bé que es promogui la universalització de l'escolarització.

També val a dir que la gratuïtat, així com a mesura per tothom, potser caldria replantejar-la i estudiar que sigui un sistema progressiu. No per a tothom és igual de necessària la gratuïtat, són molts diners invertits... i encara hi ha moltes mancances al sistema educatiu, com l'educació inclusiva, la introducció d'educadors o treballadors socials, o altres figures que treballen altres aspectes... A més, pensem que la gratuïtat no ho és al 100%, perquè per exemple el menjador o alguns materials que es fan servir, no ho són.

La gratuïtat de l'I2, una de les novetats més destacades del curs 2022-2023. Foto: Aj. Sant Cugat